

BESTANDSPLAN FOR ELG

ALTA
BESTANDSPLANOMRÅDE
PERIODEN 2019-23

**Utarbeidet av Finnmarkseiendommen
i samarbeid med grunneiere på Alteidet
mars 2019**

Bestandsplan for Alta bestandsplanområde

1.0. Grunnlag

1.1. Avgrensning

Bestandsplanen omfatter Alta bestandsplanområde, som i hovedsak dekker leveområdene for elg-bestanden som kalles «Alta-stammen». Bestanden har som nabobestander Porsanger-stammen i øst og Karasjok/Kautokeino-stammen i sør. Alta bestandsplanområde omfatter det meste av fastlandsarealet i Alta kommune, samt et mindre tilgrensende område i Kvæningen kommune i Troms. Bestandsplanområdet avgrenses i nord av Altafjorden, i øst av kommunegrensene mot Kvalsund og Porsanger, i sørøst av nord- og vestgrense for jaktfeltet Iešjávri nord, i sør av kommunegrensa mot Kautokeino, i sørvest av fylkesgrensa mot Troms, og i nordvest av grensene for to jaktfelt på Alteidet i Troms.

Alta bestandsplanområde har et tellende areal¹ beregnet til 692 km². Området er i planen delt inn i 3 vald (delbestander) med til sammen 17 jaktfelt i 2019; 1) Alta sør/sentral (502 km², 10 felt), 2) Langfjorden-Alteidet (100 km², 4 felt) i nordvest og 3) Altafjorden øst (90 km², 3 felt) i nordøst. I perioden 2003-06 var fastlandsdelen av Loppa også med i planområdet.

Alta sør/sentral-valdet omfatter i tillegg til Finnmarkseiendommens grunn også Heitmanneiendommen (privateid område innerst i Kåfjord), samt mange private eiendommer i Tverrelvdalen (samorganisert i Tverrelvdalen grunneierlag). Grensene mellom Alta sør/sentral- og det tidligere Langfjorden-valdet ble fra 2015 endret ved at jaktfeltet Talvik ble overført fra Alta sør/sentral til Langfjorden. Langfjorden-valdet ble i 2015 også utvidet mot vest ved at noen eiendommer i Kvæningen kommune (Alteidet sør og nord) ble innlemmet i valdet. Disse valdssamarbeidene bygger på skriftlige avtaler mellom Finnmarkseiendommen og de respektive grunneiere eller grunneiersammenslutninger^{2,3,4}.

Bestandsplanens varighet er denne gangen 5 år, det vil si perioden 2019-23. Planen gjelder for arealene innenfor planområdet som tilhører Finnmarkseiendommen, de private arealer som det er inngått skriftlige avtaler om (se over), samt annen privat grunn innenfor planområdet hvor Finnmarkseiendommen eventuelt inngår avtaler om elgjakt underveis i planperioden.

1.2. Organisering og planprosess

Organiseringen av bestandsplanarbeidet er en videreføring av organiseringen som lå til grunn ved utarbeiding av foregående bestandsplaner for Finnmark. Planen er utarbeidet av en lokal bestandsplangruppe⁵ bestående av representanter fra grunneiere, kommuner og brukerinteresser. Følgende har deltatt i utarbeidelse av bestandsplanen:

Jon Håvar Haukland og Siv Kristin Ryeng, Alta kommune
Tor Håvard Sund, Kvæningen kommune
Jan Erik Henriksen og Bernt Suhr, Alta JFF
Lars Helge Beldo og Arvid Beldo, Alteidet søndre
Håkon Thomassen, Alteidet nordre
Knut Arne Mikalsen, Bognelvdalen grunneierlag
Arnulf Losvar, Kristin Hornset, Einar J. Asbjørnsen og Anders Aa. Ims, FeFo

Sekretær for gruppen og ansvarlig for skrivning av bestandsplanen har vært Anders Aarthun Ims.

I det videre planarbeid legges det opp til årlige justeringsmøter, der FeFo i samråd med bestandsplangruppa evaluerer oppnådde resultater i forhold til mål, og videre innarbeider nødvendige justeringer i planen.

¹ For Alta er åpne områder under skoggrensa (som myrer, bebygde områder og dyrket mark) og hele området på nordsiden av Langfjorden og øst for Sopnes ikke tatt med i beregningen av tellende areal. For Kvæningen er kommunens beregning av tellende areal lagt til grunn.

² Ny avtale med Heitmanneiendommen for perioden 2019-23 er under reforhandling (per 04.03.2019). Avtaleforslaget innebærer blant annet at Finnmarkseiendommen avgir ett dyr av sin kvote annethvert år (neste gang i 2020).

³ Ny avtale med Tverrelvdalen grunneierlag for perioden 2019-23 er under reforhandling (per 04.03.2019). Avtaleforslaget innebærer at FeFo organiserer jakta i hele jaktfeltet og at kjøttinntekta fordeles med 2/3 til FeFo og 1/3 til grunneierlaget.

⁴ Avtale med Alteidet sør og Alteidet nord for perioden 2019-23 ble inngått i mars 2019. Avtalen innebærer bl.a. en 60/40-fordeling av fellingskvote basert på en forholdsmessig vurdering av kommunenes tellende areal innenfor valdet (beregnet til hhv. 74 km² i Alta og 26 km² i Kvæningen), samt forskjeller i fastsatt minsteareal (hhv. 15 km² i Langfjorden og 7 km² i Kvæningen).

⁵ 1 Bestandsplangruppas sammensetning for perioden 2019-23 er som følger: Finnmarkseiendommen (2 repr.), Alteidet sør (1 repr.), Alteidet nord (1 repr.), Alta kommune (2 repr.), Kvæningen kommune (1 repr.) og brukerforeninger i Alta (2 repr.). Ved evt. avtale om jaktsamarbeid vil Bognelvdalen grunneierlag også bli med i gruppa (1 repr.).

2.0. Bestandsanalyse

2.1. Alta-stammen

Litt jakt- og bestandshistorikk

Barskogsområdene i Alta var et av de områdene hvor elgen tidlig etablerte seg i Finnmark. Elgjakta i Alta hadde sin spede begynnelse i 1965, men det var først på midten av 1980-tallet at det ble felt over 10 dyr årlig. Siden 1998 har det årlige uttaket variert mellom 20 og 45 dyr, med unntak av 2003 og 2004 da det ble felt langt flere dyr (henholdsvis 76 og 66 dyr).

Elgarealet i planområdet er forholdsvis begrenset, og forholdene for å drive elgjakt er oversiktlige. Størstedelen av arealet er lett tilgjengelig fra vei. Dette gir grunnlag for å drive svært målrettet elgforvaltning. Stammen har vært intensivt drevet gjennom rettet avskyting. Andelen kalv i uttaket har i en årrekke ligget høyt, og uttaket av voksen ku har vært begrenset.

Over en 4-5 års-periode like etter årtusenskiftet var ku/okse-forholdet oppe i 2,5:1 til 3:1. Dette ga en høyproduktiv stamme med høy avkastning så lenge hoveduttaket var kalv. I samme periode var det en markert økning i avgangen utenom ordinær jakt (10-17 dyr per år). En betydelig andel av denne viste seg å være dyr som var ulovlig felt vinterstid, og spesielt hardt gikk det ut over kyrne. Den store avgangen av produksjonsdyr utenom jakt kom på toppen av et ellers høyt men kalvedominert uttak. Stammen ble kraftig redusert og kvotene måtte kuttes ned. Moderat avskyting i årene som fulgte førte til at bestanden tok seg opp igjen. Gjennom de siste 5-10 årene har bestanden holdt seg på et noenlunde stabilt nivå.

Trekkforhold

Delbestanden i Alta sør/sentral-valdet utgjør hovedbestanden i planområdet. Vinterstid er elgbestanden her mer konsentrert mot de større vassdragene og mot bebygde områder. Sommerstid står elgen mer spredt i kommunen.

Delbestanden i Langfjorden/Alteidet-valdet har i hovedsak sine sommerbeiter sør og vest for Langfjorden, og trekker i hovedsak sørvestover mot Kvæningen på vinterbeite.

Delbestanden i Altafjorden øst-valdet nytter sommerbeiter i fjorddalene på østsiden av Altafjorden. Vintertrekket går her i hovedsak mot øst via Kvalsund til Porsanger. En del dyr trekker også inn mot de sentrale delene av kommunen. I de seinere år er det også registrert en økende overvintring av elg i Kviby dalen og av enkelt dyr i Skillefjord/Nyvoll-området.

Fellings- og bestandsdata

For Alta-stammen foreligger det fellingsstatistikk tilbake til 1965, sett elg-data tilbake til 1993 og systematiserte data for slaktevekter tilbake til 2000. For de enkelte vald foreligger det ikke systematiserte statistikk for felte dyr og slaktevekter fra før 2003. Grunnlagsmaterialet omfatter også sett elg-data fra Alteidet sør og nord, som Finnmarkseiendommen siden 2015 har hatt valdsamarbeid med. For perioden 2003-06, da et jaktfelt i Loppa kommune inngikk i Langfjord-valdet, er data herfra også medregnet. Jaktfeltet Iesjåvri i Alta kommune (etablert i 2013) er holdt utenfor fordi feltet forvaltningsmessig tilhører valdet Karasjok nord i Porsanger bestandsplanområde.

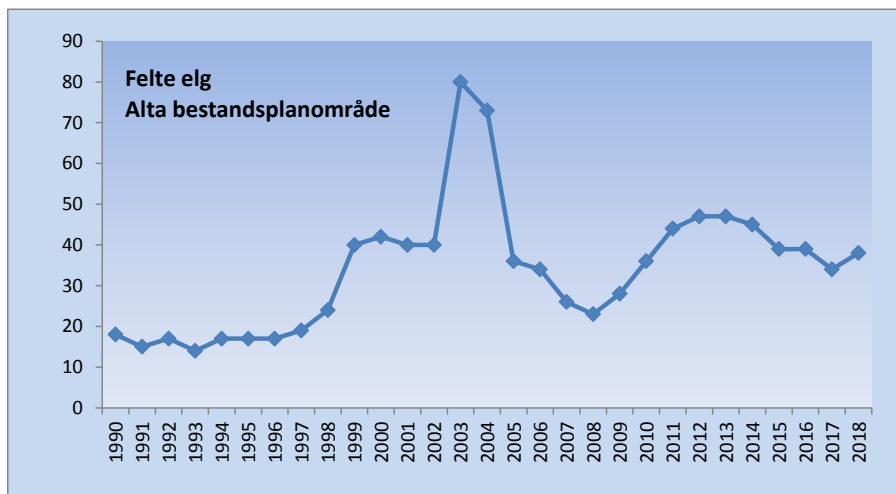
Sett elg-materialet fra planområdet er begrenset, selv for stammen som helhet (200-800 obs./år siste 20 år), og må derfor tolkes med varsomhet. På valdnivå er materialet naturlig nok enda mer begrenset. For hovedbestanden i Alta sør-sentral-valdet (110-600 obs./år) kan materialet brukes dersom en sammenholder det med stammen som helhet. For Langfjorden-Alteidet-valdet (40-150 obs./år) og spesielt Altafjorden øst-valdet (25-105 obs./år) er materialet lite. Materialet for slaktevekter er kun brukbart for kategorien kalv for bestanden samlet. For å øke datagrunnlaget kan en alternativt se på utviklingen i slaktevekter mellom perioder av flere år.

Fra og med høsten 2018 endret Miljødirektoratet, etter anbefaling fra NINA, instruksen for registrering av sett elg. Etter ny instruks skal alle observasjoner av dyr rapporteres, som innebærer høyere verdi for sett elg per jegerdag enn tidligere. Indeksverdier fra før og etter endringen vil derfor ikke vil være direkte sammenlignbare. Naturdata, som drifter Hjorteviltregisteret, anbefaler derfor å bruke indeksen felt dyr per jegerdag som alternativt mål på bestandsutviklingen i en overgangsperiode. Felt dyr per jegerdag vil ikke påvirkes av instruksendringen, og tidligere studier viser at indeksen er et godt mål på bestandsstørrelse⁶.

⁶ Informasjon hentet fra www.hjorteviltregisteret.no, februar 2019.

Tabell 2.1.1. Tildelte kvoter, felte dyr og fellingsprosent for Alta bestandsplanområde, perioden 2003-18.

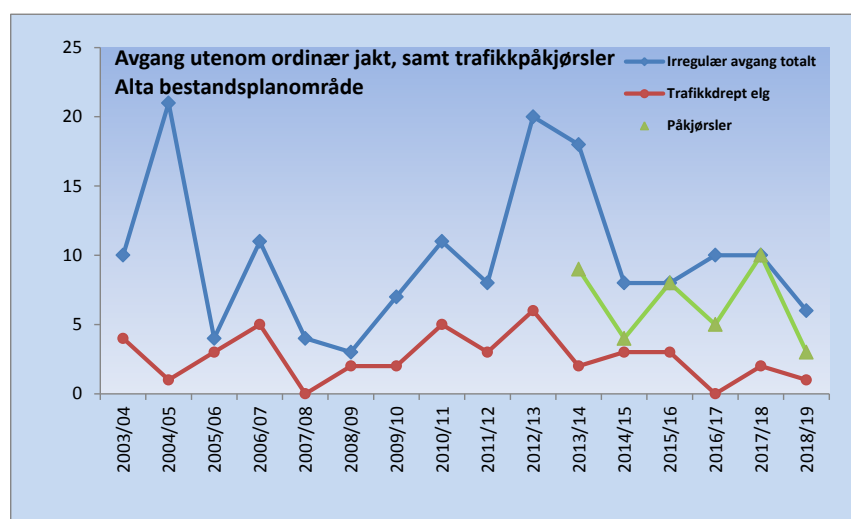
ÅR	TILDELTE KVOTER						FELTE DYR					FELLINGSPROSENT					FELLINGSPROFIL			
	fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	kalv	till.-dyr	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote totalt	fellings-mål	felte totalt	fellings-% kvote	fellings-% mål	okse 1,5 år+	ku 2,5 år+	kalv/ungdyr	kalv
2003	14	19	1	14	40		19	12	5	4	40	88	*	80	91 %	*	Målprofil er satt for delbestander, ikke for hovedbestand			
2004	16	12	1	12	39		12	11	5	7	38	80	*	73	91 %	*				
2005	9	2	1	9	22		5	8	1	3	19	43	*	36	84 %	*				
2006	9	2	1	9	22		6	6	1	3	18	43	*	34	79 %	*	Fellingsprofil 2003-06:			
Totalt	48	35	4	44	123		42	37	12	17	115	254	*	223	88 %	*	50 %	17 %	65 %	52 %
2007	8	10		1	16		5	3	3	3	12	35	*	26	74 %	*	Målprofil er satt for delbestander, ikke for hovedbestand			
2008	7	8		1	12		7	1	5	1	9	28	*	23	82 %	*				
2009	10	8		1	15		10	1	3	2	12	34	*	28	82 %	*				
2010	11	9		1	16		8	4	4	3	17	37	*	36	97 %	*	Fellingsprofil 2007-10:			
Totalt	36	35	4	59			30	9	15	9	50	134	*	113	84 %	*	71 %	8 %	65 %	44 %
2011	11	13			25	1	9	4	6	4	21	50	*	44	88 %	*	Målprofil er satt for delbestander, ikke for hovedbestand			
2012	17	7	4		29	2	9	8	5	2	23	59	*	47	80 %	*				
2013	20	7	4		30	2	12	6	4	2	23	63	*	47	75 %	*				
2014	20	7	4	1	28		10	11	3	4	17	60	*	45	75 %	*	Fellingsprofil 2011-14:			
Totalt	68	34	12	1	112	5	40	29	18	12	84	232	*	183	79 %	*	59 %	16 %	62 %	46 %
2015	16	5		3	25		8	9	2	3	17	49	43	39	80 %	91 %	Målprofil er satt for delbestander, ikke for hovedbestand			
2016	9	11		2	22		11	2	3	4	19	44	37	39	89 %	105 %				
2017	8	14		3	23		12	3	3	4	12	48	42	34	71 %	81 %				
2018	10	12			21	2	8	3	6	2	19	45	39	38	84 %	97 %	Fellingsprofil 2015-18:			
Totalt	43	42	8	91	2		39	17	14	13	67	186	161	150	81 %	93 %	64 %	11 %	63 %	45 %

Figur 2.1.1. Felte elg i Alta bestandsplanområde, perioden 1990-2018.

Tabell 2.1.2. Avgang utenom ordinær jakt i Alta bestandsplanområde, perioden 2003/04 - 2018/19 (per 04.03.2019), fordelt på dyrekategori og tapsårsak.

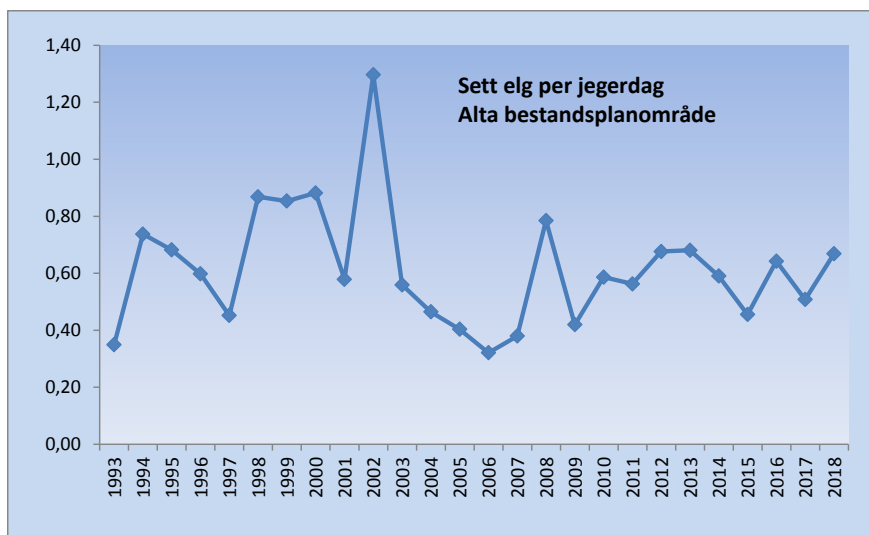
ÅR	ANNEN AVGANG - DYREKATEGORI						ANNEN AVGANG - ÅRSAK					TOTAL AVGANG		
	okse	ku	ungokse	kvige	kalv	ukjent	påkjørt	druknet	ulovlig felt	nødverge	andre årsaker	jaktuttak	annen avgang	sum
2003/04	2	6			2		4	1	3		2	80	10	90
2004/05	1	5			3	12	1	1	17		2	73	21	94
2005/06			4				3				1	36	4	40
2006/07	3	3			3	2	5		1		5	34	11	45
Totalt	6	18			8	14	13	2	21		10	223	46	269
2007/08	1	3						1	1	1	1	26	3	29
2008/09	2	1					2				1	23	3	26
2009/10			3				2		2		2	28	6	34
2010/11	5				6		5			4	2	36	11	47
Totalt	8	7			9		9	1	3	5	6	113	23	136
2011/12	3	2			3		3		1		4	44	8	52
2012/13	5	2			10	3	6		2		12	47	20	67
2013/14	4	3		1	3	7	2	8	1	1	6	47	18	65
2014/15		2			4	2	3	1			4	45	8	53
Totalt	12	9			20	12	14	9	4	1	26	183	54	237
2015/16			1	2	5		3				5	39	8	47
2016/17	3	2		1	3	1		1			9	39	10	49
2017/18	1	4		1	4		2	3			5	34	10	44
2018/19	1	2	1		2		1	1	1	1	2	38	6	44
Totalt	5	8			14	1	6	5	1	1	21	150	34	184

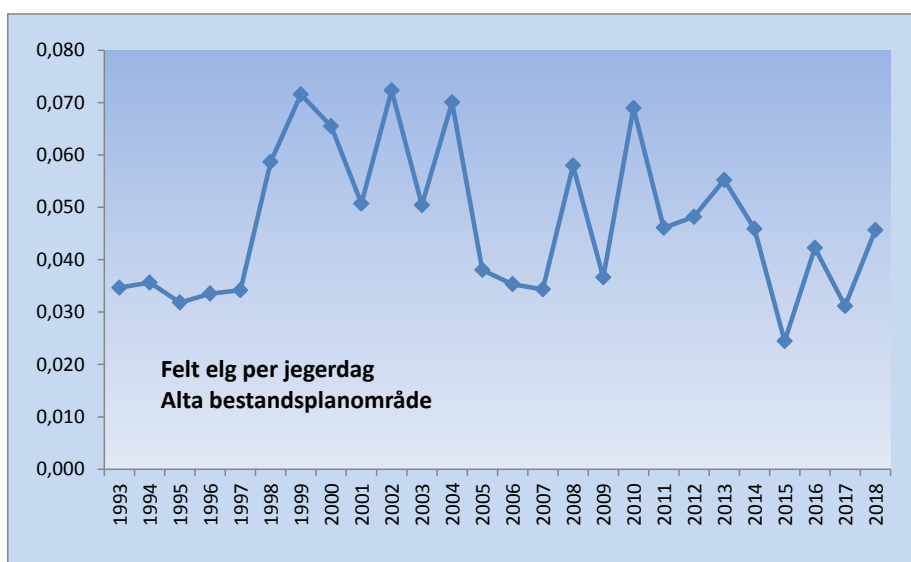
Figur 2.1.2. Avgang utenom ordinær jakt og trafikkpåkjørsler i Alta bestandsplanområde, perioden 2003/04-2018/19 (per. 04.03.2019).

Tabell 2.1.3. Sett elg-data for Alta bestandsplanområde, perioden 2003-18.

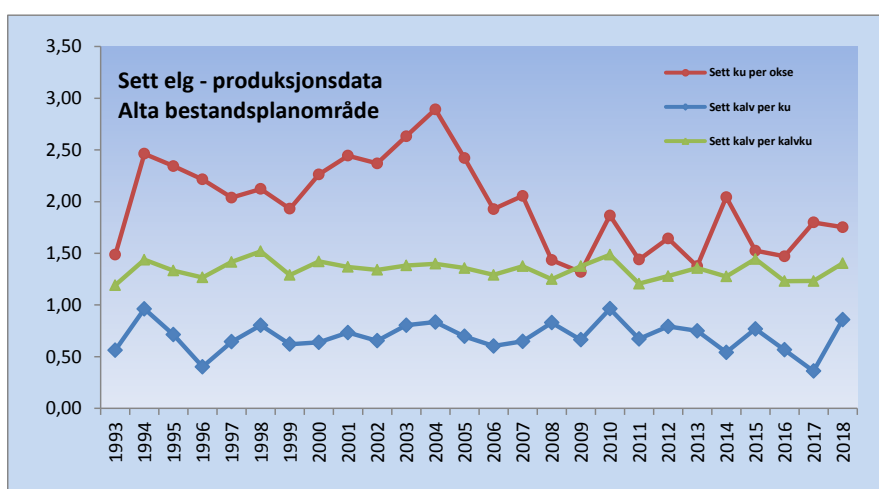
ALTA BEST.PLANOMRÅDE	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011-14	2015-18
Antall observasjoner	809	573	371	259	255	200	295	314	477	550	483	435	543	488	437	428	1945	1896
Sett elg per jegerdag	0,54	0,57	0,40	0,29	0,35	0,72	0,42	0,64	0,51	0,56	0,54	0,44	0,36	0,50	0,40	0,49	0,52	0,43
Sett elg per 8-timers dag	0,56	0,46	0,40	0,32	0,38	0,78	0,42	0,59	0,56	0,68	0,68	0,59	0,45	0,64	0,51	0,67	0,82	0,55
Felt elg per jegerdag	0,050	0,070	0,038	0,035	0,034	0,058	0,037	0,069	0,046	0,048	0,055	0,046	0,024	0,042	0,031	0,046	0,049	0,034
Sett kalv pr ku	0,80	0,84	0,70	0,60	0,65	0,83	0,66	0,96	0,67	0,79	0,75	0,54	0,77	0,57	0,36	0,86	0,69	0,63
Sett kalv pr kalvku	1,38	1,40	1,36	1,29	1,38	1,25	1,38	1,49	1,21	1,28	1,36	1,28	1,45	1,23	1,23	1,40	1,28	1,35
Andel ku med kalv	0,58	0,59	0,52	0,45	0,50	0,63	0,48	0,64	0,55	0,59	0,54	0,40	0,52	0,45	0,27	0,61	0,52	0,45
Sett ku per okse	2,63	2,89	2,42	1,93	2,06	1,43	1,32	1,87	1,44	1,64	1,38	2,04	1,53	1,47	1,80	1,75	1,60	1,62
Andel kalv i bestanden	37 %	38 %	33 %	28 %	30 %	33 %	27 %	39 %	28 %	33 %	30 %	27 %	32 %	25 %	19 %	35 %	30 %	28 %
Andel okse i bestanden	17 %	16 %	20 %	24 %	23 %	28 %	31 %	21 %	29 %	25 %	29 %	24 %	27 %	30 %	29 %	23 %	27 %	28 %

Figur 2.1.3a. Sett elg per jegerdag for Alta bestandsplanområde, perioden 1993-2018. Fra 2003 er indeksen justert til 8 timers jakt dag.

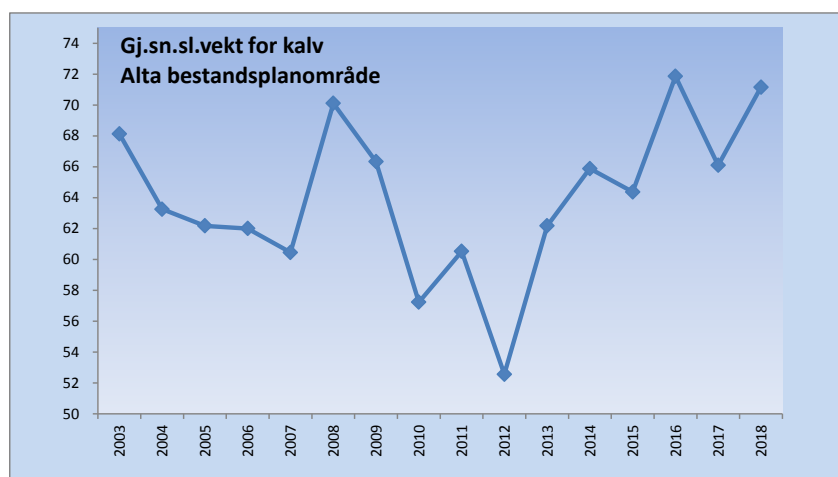
Figur 2.1.3b. Felt elg per jegerdag for Alta bestandsplanområde, perioden 1993-2018.

Figur 2.1.4. Produksjonsdata for Alta bestandsplanområde, perioden 1993-2018.

Tabell 2.1.4. Slaktevekter i Alta bestandsplanområde, perioden 2003-18.

		kalv		kvige		ungokse		ku 2 år+		okse 2 år+	
ALTA BESTANDSPLOMRADE	2003	68,1	38	130,8	4	127,0	5	169,1	11	204,1	18
	2004	63,3	35	135,0	6	137,0	3	166,9	10	185,8	10
	2005	62,2	17	124,5	2	120,0	1	178,0	7	172,0	4
	2006	62,0	16	100,5	2	132,0	1	160,7	6	182,5	2
	2007	60,5	11	137,5	2	146,0	1	157,0	2	217,2	5
	2008	70,1	9		0	120,0	3		0	186,9	7
	2009	66,3	12	156,0	1	141,5	2	178,0	1	204,1	9
	2010	57,2	17	102,5	2	118,0	3	161,7	3	178,4	8
	2011	60,5	21	100,0	2	120,6	5	152,3	4	203,8	9
	2012	52,6	23	120,0	1	127,5	2	152,4	8	197,5	10
	2013	62,2	23	120,5	2	124,0	4	164,2	5	194,5	11
	2014	65,9	17	105,3	3	124,7	3	155,8	9	215,3	9
	2015	64,4	16	106,0	3	121,0	2	163,1	8	185,1	7
	2016	71,9	17	107,5	2	125,0	2	156,3	3	179,4	11
	2017	66,1	12	124,0	4	101,7	3	163,3	3	196,8	12
	2018	71,2	19	142,0	2	139,5	6	153,3	3	222,1	8
	2003-06	64,6	106	127,4	14	129,8	10	168,8	34	193,7	34
	2007-10	62,1	43	127,2	5	127,0	9	162,8	6	195,1	29
	2011-14	58,7	78	109,6	8	123,4	14	155,8	26	202,2	39
2015-18	68,7	64	119,4	11	125,7	13	160,2	17	194,9	38	

Figur 2.1.5. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv i Alta bestandsplanområde, perioden 2003-18.

Bestandsutvikling

I planperioden 2015-18 ble det i Alta bestandsplanområde (medregnet Alteidet) felt til sammen 150 dyr av en tildelt kvote på totalt 188 dyr (se tabell 2.1.1). Uttaket har falt med nesten 20% (33 dyr) i forhold til perioden 2011-14. Fellingsprosenten for siste planperiode endte på 81% i forhold til tildelt kvote, som er tilnærmet samme nivå som i 2011-14 (79%). Avgang utenom ordinær jakt så langt i planperioden (per 04.03.2019) har vært betydelig lavere enn i perioden 2011-14 (34 dyr mot 53 dyr) (se egen omtale under).

Indeksene for både sett elg og felt elg per jegerdag tyder på at bestandsstørrelsen i gjennomsnitt har ligget på et lavere nivå i perioden 2015-18 enn i perioden 2011-14. Samtidig indikerer indeksene at bestanden har økt moderat gjennom planperioden (se figurene 2.1.3.a-b). Den moderate veksten kan tilskrives lavere jaktuttak, fortsatt kalvedominert avskyting og stor reduksjon i irregulær avgang (se tabellene 2.1.1 og 2.1.2).

Ku/okse-forholdet har siden 2003 ligget på mellom 1,3:1 og 2:1 (se tabell 2.1.3), som er høyere enn i resten av Finnmark (se rammeplan, tabell 1.1.3).

Vektdata for Alta er naturligvis begrenset med 35-40 fellinger per år (se tabell 2.1.4). For kalv, hvor det er rimelig godt datagrunnlag, har gjennomsnittsvakta økt siden 2012. Den positive trenden, som ble registrert mot slutten av forrige planperiode, har med andre ord fortsatt. Høstvekter på kalv som indikator på stammens kondisjon bør imidlertid brukes med varsomhet. Dette fordi kalvevektene i større grad enn for eldre dyr er påvirket av klima- og beiteforholdene foregående sommer, og dermed naturlig har større årssvingninger. Høye vekter siste høst på tross

av en forutgående varm og tørr sommer, gir likevel et klart signal om generelt god kondisjon. For ungdyr og ku har det i gjennomsnitt også vært en vektøkning fra 2011-14 til 2015-18, men økningen er betydelig lavere og langt mer usikker (på grunn av lite data) enn for kalv.

Avgang utenom ordinær jakt

Den registrerte avgangen utenom ordinær jakt innenfor Alta kommune har blitt redusert med nesten 40% i 2015-18 sammenlignet med perioden 2011-14. Det har vært en nedgang på de fleste tapsårsaker, men spesielt på trafikkdrepte dyr og druknede dyr. Fallviltstatistikken viser også at antall påkjørsler har gått ned i siste planperiode (se figur 2.1.2). I planperioden så langt (per 04.03.2019) er det så langt felt 1 dyr i såkalt «nødverge» (samme som i 2015-18). Det vil si dyr som er felt innenfor byen av hensyn til folks sikkerhet. Til sammenligning ble det i perioden 2007-10 felt 5 dyr i nødverge. Nedgangen siden 2010 har sammenheng med at det under ordinær jakt de siste 7 årene er tatt ut 18 dyr i tettstedsnære områder (se egen omtale under). Dette uttaket har trolig også hatt en positiv effekt på elgpåkjørsler og elg som går gjennom isen på Altaelva.

Sammenlignet med uttak gjennom ordinær jakt (150 dyr) utgjør annen avgang (34 dyr) ca. 20% i forhold til jaktuttaket. Dette er en lavere andel enn i perioden 2011-14 (30%), men fortsatt klart høyere enn i andre kommuner i Finnmark. Noe av forskjellen kan skyldes at mer av den irregulære avgangen trolig blir registrert i Alta enn i mange andre kommuner. Det bør fortsatt være et mål å få redusert avgangen utenom jakt.

Elg i boligområder

For 7-8 år siden var det en sterk og uønsket økning i antall elg nær tettbebyggelsen i Alta by, særlig på østsiden mot Alta-elva. For å motvirke denne utviklingen opprettet FeFo i 2012, i samråd med kommunen, et nytt jaktfelt på Aronnes-Elvestrand. Jaktfeltet omfatter for en stor del private eiendommer som ikke er FeFo-grunn. På grunnlag av avtaler med private grunneiere og dyktige jaktlag har jakta forløpt uten konflikter. I perioden 2012-18 ble det til sammen felt 18 dyr i feltet, hvorav hele 11 dyr i de to første årene da kvotene var store. Fra 2014 ble kvoten redusert til 2 dyr per år. Tiltaket har utvilsomt bidratt til å redusere problemene med bynær elg.

Også i Tverrelvdalen og i Rafsbotn er det år om annet større konsentrasjoner av elg i og nær boligområder, spesielt om vinteren. I Tverrelvdalen har FeFo og en sammenslutning av private grunneiere («Tverrelvdalen grunneierlag») blitt enig om å organisere jakta i fellesskap, og på den måten gjort det mulig å få tatt ut elg som står på innmark under jakta.

Evaluering av plangjennomføring

I bestandsplan for 2015-18 ble det satt opp bestandsmål for hvert enkelt vald (delbestand). En vurdering av bestandsutviklingen i forhold til disse målene er gitt under omtalen av de enkelte vald. I bestandsplanen ble det videre satt opp 2 aktuelle tiltak for planperioden:

Tiltak 1 - forvaltningssamarbeid med Kvæningen:

Det var et mål for planperioden å gjennomføre et forvaltningssamarbeid med grunneiere på Alteidet i Kvæningen kommune. Samarbeidet er gjennomført med gode erfaringer. Det har blitt opprettet et felles vald og utarbeidet/gjennomført felles bestandsplan med felles mål, felles avskytingsplan og felles bestandsplanmøter (underveisevalueringer).

Tiltak 2 - rydding av skog og kratt langs strekninger med mye elg:

Det var et mål for planperioden å fortsette arbeidet med siktrydding langs veistrekkninger med mye elgpåkjørsler, et arbeid som har pågått siden tidlig på 2000-tallet⁷. Konkret har det blitt ryddet i 15 meters avstand fra midtstripa (snauhogst ut til 9 m, sterk tynning samt stammekvisting på gjenstående trær de neste 6 m, ytterligere ryddebredde i kurvaturer). Prosjektet har fungert som et spleiselag mellom kommune, FeFo og Statens Vegvesen, med Skogbrukssjefen som ansvarlig. Tiltaket ble utført i de kommuner som bidro med midler. Tiltaket har bidratt til betydelig færre viltpåkjørsler. Statens Vegvesen har etter hvert overtatt mye av siktryddingsarbeidet selv, samtidig som prosjektstøtten fra vegvesenet og kommuner gradvis har blitt redusert. Fra 2018 opphørte de økonomiske tilskuddene til prosjektet. I kjølvannet av prosjektet har en del private grunneiere også gjennomført skjøtsel av skogen på egen eiendom langs vei.

⁷ Sund, T.H.. E-post av 13.02.2019.

2.2. Alta sør/sentral

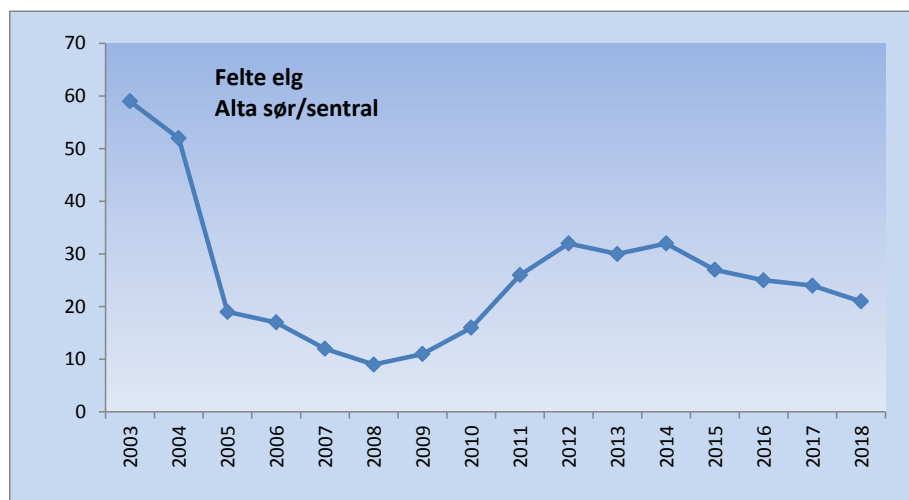
Fellings- og bestandsdata

En kort kvalitetsvurdering av bestandsdata for Alta sør/sentral-valdet og øvrige vald i Alta bestandsplanområde er gitt i kapittel 2.1.

Tabell 2.2.1. Tildelte kvoter, felte dyr og fellingsprosent i Alta sør/sentral, perioden 2003-18.

ÅR	TILDELTE KVOTER					FELTE DYR					FELLINGSPROSENT					FELLINGSPROFIL			
	fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	kalv	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote totalt	fellings-mål	felte totalt	fellings-% kvote	fellings-% mål	okse 1,5 år+	ku 2,5 år+	kalv/ungdyr	kalv
2003	12	12		11	29	12	9	4	3	31	64	*	59	92 %	*	Målprofil 2003-06:			
2004	14	6		9	29	9	8	1	4	30	58	*	52	90 %	*	max	max	min	min
2005	4			7	14	2	3	1	1	12	25	*	19	76 %	*	60 %	15 %	60 %	50 %
2006	4			7	14		5		1	11	25	*	17	68 %	*	Fellingsprofil 2003-06:			
Totalt	34	18		34	86	23	25	6	9	84	172	*	147	85 %	*	46 %	17 %	67 %	57 %
2007	3	4			7	4	1		1	6	14	*	12	86 %	*	Målprofil 2007-10:			
2008	2	3			4	4		1		4	9	*	9	100 %	*	max	max	min	min
2009	3	4			7	4	1	1		5	14	*	11	79 %	*	55 %	15 %	60 %	50 %
2010	5	4			8	5	2	1	1	7	17	*	16	94 %	*	Fellingsprofil 2007-10:			
Totalt	13	15			26	17	4	3	2	22	54	*	48	89 %	*	77 %	8 %	56 %	46 %
2011	4	9			14	8	1	3	1	13	27	*	26	96 %	*	Målprofil 2011-14:			
2012	12	2	2		18	5	8	2	1	16	36	*	32	89 %	*	max	max	min	min
2013	14	3	2		20	6	4	3	1	16	39	*	30	77 %	*	60 %	20 %	60 %	50 %
2014	14	4	2	1	19	7	8	2	1	14	40	*	32	80 %	*	Fellingsprofil 2011-14:			
Totalt	44	18	6	1	71	26	21	10	4	59	142	*	120	85 %	*	59 %	18 %	61 %	49 %
2015	12	3			18	5	7	1	3	11	33	28	27	82 %	96 %	Målprofil 2015-18:			
2016	7	7			14	7	2	2	1	13	28	24	25	89 %	104 %	max	max	min	min
2017	7	9			16	10	3	1	2	8	32	28	24	75 %	86 %	55 %	20 %	60 %	50 %
2018	7	7			14	4	2	2	2	11	28	25	21	75 %	84 %	Fellingsprofil 2015-18:			
Totalt	33	26			62	26	14	6	8	43	121	105	97	80 %	92 %	59 %	14 %	59 %	44 %

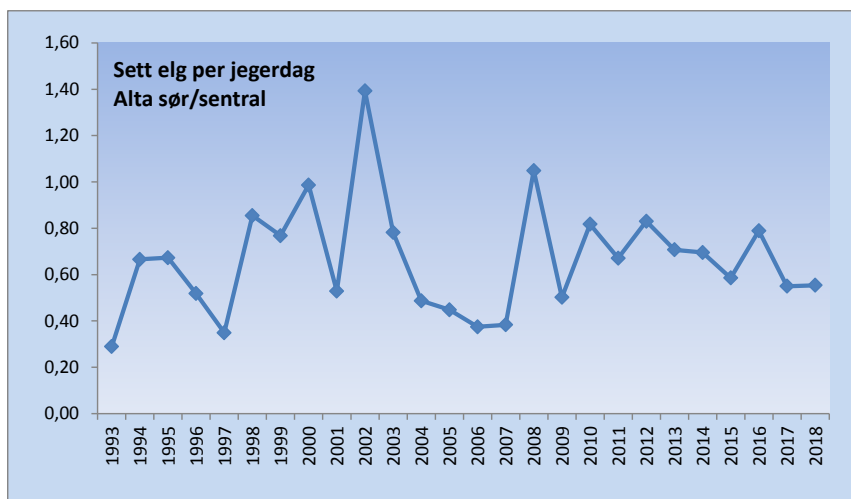
Røde tall betyr avvik fra målprofilen.

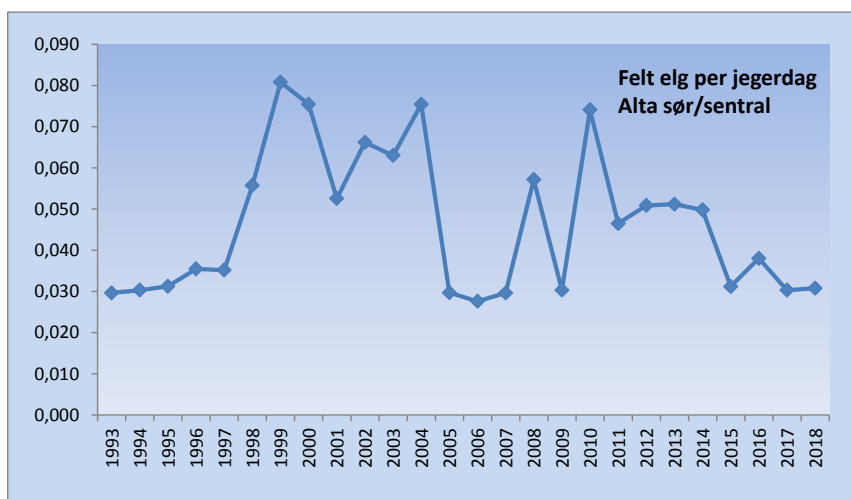
Figur 2.2.1. Felte elg i Alta sør/sentral, perioden 2003-18.

Tabell 2.2.3. Sett elg-data for Alta sør/sentral, perioden 2003-18.

ALTA BEST.PLANOMRÅDE	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011-14	2015-18
Antall observasjoner	809	573	371	259	255	200	295	314	477	550	483	435	543	488	437	428	1945	1896
Sett elg per jegerdag	0,54	0,57	0,40	0,29	0,35	0,72	0,42	0,64	0,51	0,56	0,54	0,44	0,36	0,50	0,40	0,49	0,52	0,43
Sett elg per 8-timers dag	0,56	0,46	0,40	0,32	0,38	0,78	0,42	0,59	0,56	0,68	0,68	0,59	0,45	0,64	0,51	0,67	0,82	0,55
Felt elg per jegerdag	0,050	0,070	0,038	0,035	0,034	0,058	0,037	0,069	0,046	0,048	0,055	0,046	0,024	0,042	0,031	0,046	0,049	0,034
Sett kalv pr ku	0,80	0,84	0,70	0,60	0,65	0,83	0,66	0,96	0,67	0,79	0,75	0,54	0,77	0,57	0,36	0,86	0,69	0,63
Sett kalv pr kalvku	1,38	1,40	1,36	1,29	1,38	1,25	1,38	1,49	1,21	1,28	1,36	1,28	1,45	1,23	1,23	1,40	1,28	1,35
Andel ku med kalv	0,58	0,59	0,52	0,45	0,50	0,63	0,48	0,64	0,55	0,59	0,54	0,40	0,52	0,45	0,27	0,61	0,52	0,45
Sett ku per okse	2,63	2,89	2,42	1,93	2,06	1,43	1,32	1,87	1,44	1,64	1,38	2,04	1,53	1,47	1,80	1,75	1,60	1,62
Andel kalv i bestanden	37 %	38 %	33 %	28 %	30 %	33 %	27 %	39 %	28 %	33 %	30 %	27 %	32 %	25 %	19 %	35 %	30 %	28 %
Andel okse i bestanden	17 %	16 %	20 %	24 %	23 %	28 %	31 %	21 %	29 %	25 %	29 %	24 %	27 %	30 %	29 %	23 %	27 %	28 %

Figur 2.2.3a. Sett elg per jegerdag for Alta sør/sentral, perioden 1993-2018. Fra 2003 er indeksen justert til 8 timers jaktdag.

Figur 2.2.3b. Felt elg per jegerdag for Alta sør/sentral, perioden 1993-2018.

Tabell 2.2.3. Slaktevekter i Alta sør/sentral, perioden 2003-18.

		kalv		kvige		ungokse		ku 2 år+		okse 2 år+	
		vekt	antall	vekt	antall	vekt	antall	vekt	antall	vekt	antall
ALTA SØR/SENTRAL	2003	70,1	31	132,7	3	125,0	4	173,9	9	205,8	12
	2004	63,5	30	140,0	4	145,0	1	166,3	8	191,6	8
	2005	63,3	12	134,0	1	120,0	1	176,0	3	176,0	2
	2006	62,5	11	86,0	1		0	159,2	5		0
	2007	62,7	6	130,0	1		0	139,0	1	230,3	4
	2008	68,0	4		0		0		0	209,5	4
	2009	65,2	5		0	149,0	1	178,0	1	218,8	4
	2010	56,1	7	96,0	1	110,0	1	147,5	2	187,4	5
	2011	59,8	13	95,0	1	110,3	3	135,0	1	211,8	8
	2012	52,1	16	120,0	1	130,0	1	152,4	8	210,0	6
	2013	63,9	16	135,0	1	122,0	3	166,5	4	209,2	6
	2014	67,7	14	120,0	1	117,0	2	153,4	7	219,0	7
	2015	67,7	11	106,0	3	135,0	1	162,1	7	192,2	5
	2016	73,8	12	115,0	1	125,0	2	169,5	2	172,9	7
	2017	67,5	8	114,0	2	115,0	1	163,3	3	197,9	10
	2018	74,2	11	142,0	2	134,5	2	142,5	2	230,3	4
	2003-06	65,8	84	130,9	9	127,5	6	168,8	25	198,0	22
	2007-10	62,1	22	113,0	2	129,5	2	153,0	4	210,1	17
	2011-14	60,7	59	117,5	4	117,9	9	154,7	20	212,7	27
	2015-18	71,1	42	118,1	8	128,2	6	160,6	14	195,1	26

Bestandsutvikling

I planperioden 2015-18 ble det i Alta sør/sentral-valdet felt til sammen 97 dyr av en tildelt kvote på totalt 121 dyr (se tabell 2.2.1). Uttaket var ca. 20% lavere enn i planperioden 2011-14. Fellingsprosenten var på 80% av kvoten og 92% av fellingsmålet. Dette er litt lavere enn i perioden 2011-14.

I planperioden er det i valdet registrert en avgang utenom ordinær jakt på 21 dyr (per 04.03.2019), hvorav bare 3 påkjørte. I planperioden 2011-14 var det til sammenligning en irregulær avgang på 37 dyr, hvorav 8 trafikkdrepte. Avgangen utenom jakt er dermed redusert med nesten 50% siden forrige planperiode, og antallet trafikkdrepte er redusert med over 60%. Avgangen utenom jakt tilsvarer 20% av jaktuttaket. Dette er klart mindre enn i perioden 2011-14, men fortsatt større enn i andre kommuner i Finnmark.

Både sett elg og felt elg per jegerdag tyder på at bestanden har vært stabil/svakt avtakende siden forrige planperiode. Fellingsprofilen for planperioden er utenfor målprofilen med unntak av ku (se tabell 2.2.1), men avvikene er ikke store. Ved vurdering av fellingsprofilen bør også avgangen utenom ordinær jakt hensyntas. Her har det vært en større andel av voksne dyr i avgang i forhold til unge dyr og større andel ku i forhold til okse. Dette forsterker avvikene fra målprofilen og gir potensielt en mer utilsiktet beskatningsprofil enn det fellingstallene alene forteller. På den annen side synes verken det observerte ku/okse-forholdet eller rekrutteringsindeksene å være negativt påvirket. Sett ku per okse endte på 1,8 i 2018, mens sett kalv per ku og per kalvku økte noe gjennom perioden (se tabell 2.2.3). Den svake bestandsnedgangen har med andre ord kommet på tross av både lavere avskyting og mindre irregulær avgang.

Konklusjon

For planperioden 2015-18 var det satt som mål at bestandsstørrelsen i Alta sør/sentral skulle holdes stabil, og at ku/okse-forhold skulle opprettholdes mellom 1,5:1 og 2:1. Bestanden har trolig vært noenlunde stabil/svakt avtakende siden forrige planperiode og er derfor bare delvis i samsvar med bestandsmålsetningen. Bestanden har god produktivitet og et observert ku/okse-forhold på 1,8 som er godt innenfor målsetningen. Dette på tross av at den samlede avskytingen gjennom planperioden hadde flere avvik fra målprofilen.

For neste planperiode vil det være viktig å unngå at bestanden ikke reduseres ytterligere, og at ku/okse-forholdet holdes under 2:1.

2.3. Langfjorden-Alteidet

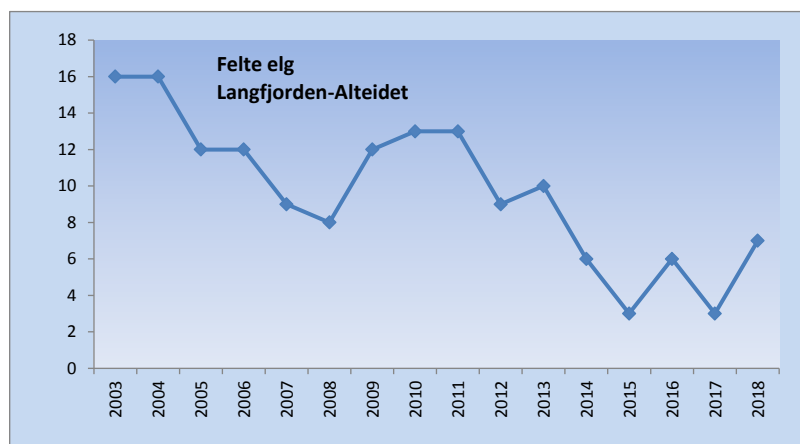
Fellings- og bestandsdata

En kort kvalitetsvurdering av bestandsdata for Langfjorden-Alteidet-valdet og øvrige vald i Alta bestandsplanområde er gitt i kapittel 2.1.

Tabell 2.3.1. Tildelte kvoter, felte dyr og fellingsprosent i Langfjorden-Alteidet, perioden 2003-18.

ÅR	TILDELTE KVOTER					FELTE DYR					FELLINGSPROSENT					FELLINGSPROFIL				
	fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	kalv	till.-dyr	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote totalt	fellings-mål	felte totalt	fellings-% kvote	fellings-% mål	okse 1,5 år+	ku 2,5 år+	kalv/ungdyr	kalv
2003	2	4	1	2	8		4	3	1		8	17	*	16	94 %	*	Målprofil 2003-06:			
2004	2	3	1	2	7		1	3	3	3	6	15	*	16	107 %	*	max	max	min	min
2005	2	2	1	2	5		2	3		2	5	12	*	12	100 %	*	60 %	20 %	60 %	30 %
2006	2	2	1	2	5		5	1		2	4	12	*	12	100 %	*	Fellingsprofil 2003-06:			
Totalt	8	11	4	8	25		12	10	4	7	23	56	*	56	100 %	*	48 %	18 %	61 %	41 %
2007	4	4		1	6			2	2	2	3	15	*	9	60 %	*	Målprofil 2007-10:			
2008	4	3		1	5		2	1	2	1	2	13	*	8	62 %	*	max	max	min	min
2009	4	3		1	5		3	2	1	6		13	*	12	92 %	*	60 %	20 %	50 %	40 %
2010	3	4		1	5		2	1	2	1	7	13	*	13	100 %	*	Fellingsprofil 2007-10:			
Totalt	15	14		4	21		7	4	8	5	18	54	*	42	78 %	*	63 %	10 %	74 %	43 %
2011	5	3			7	1		3	2	3	5	16	*	13	81 %	*	Målprofil 2011-14			
2012	3	4	2		7		2		2	1	4	16	*	9	56 %	*	max	max	min	min
2013	2	4	2		6	1	3	2	1	4		15	*	10	67 %	*	60 %	20 %	50 %	40 %
2014	2	3	2		5		1	2		2	1	12	*	6	50 %	*	Fellingsprofil 2011-14:			
Totalt	12	14	6		25	2	6	7	4	7	14	59	*	38	64 %	*	42 %	18 %	66 %	37 %
2015	2			3	3		1		1	1		8	8	3	38 %	38 %	Målprofil 2015-18:			
2016	1	1		2	4		1		1	2	2	8	6	6	75 %	100 %	max	max	min	min
2017		2		3	3				1	1	1	8	6	3	38 %	50 %	50 %	15 %	60 %	50 %
2018	2	2			3		2	1	1	3		7	5	7	100 %	140 %	Fellingsprofil 2015-18:			
Totalt	5	5		8	13		4	1	4	3	7	31	25	19	61 %	76 %	67 %	5 %	74 %	37 %

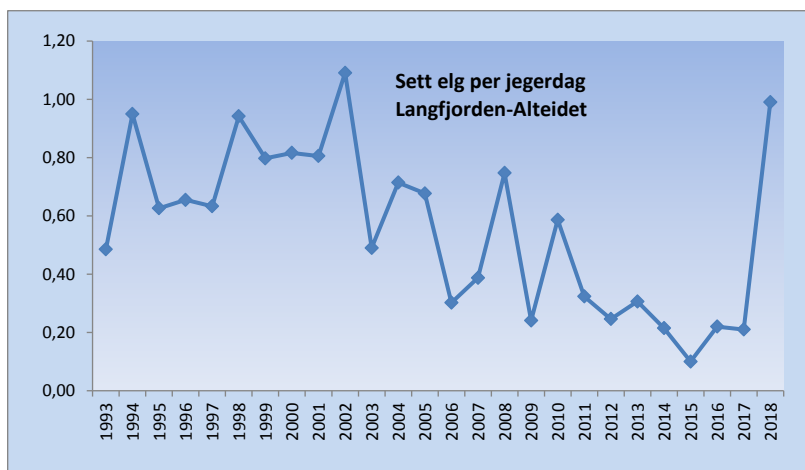
Røde tall betyr avvik fra målprofilen.

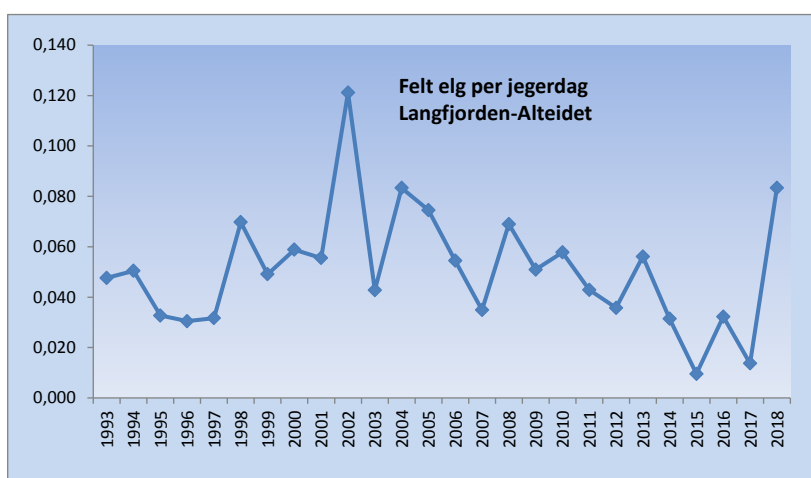
Figur 2.3.1. Felte elg i Langfjorden-Alteidet, perioden 2003-18.

Tabell 2.3.3. Sett elg-data for Langfjorden-Alteidet, perioden 2003-18.

LANGFJ.-ALTEIDET	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011-14	2015-18
Antall observasjoner	149	120	109	61	100	65	52	132	98	62	60	41	28	37	35	78	261	178
Sett elg per jegerdag	0,49	0,71	0,68	0,30	0,39	0,75	0,24	0,59	0,32	0,25	0,31	0,21	0,07	0,20	0,16	0,72	0,28	0,19
Sett elg per 8-timers dag	0,08	0,80	0,47	0,07	0,49	*	0,14	0,41	0,17	0,17	0,39	0,43	0,10	0,22	0,21	0,99	*	0,26
Felt elg per jegerdag	0,043	0,083	0,075	0,054	0,035	0,069	0,051	0,058	0,043	0,036	0,056	0,031	0,010	0,032	0,014	0,083	0,041	0,023
Sett kalv pr ku	1,04	0,55	0,60	0,53	0,42	0,55	1,00	0,88	0,83	0,65	0,65	0,69	0,54	0,46	0,31	0,90	0,72	0,63
Sett kalv pr kalvku	1,46	1,71	1,45	1,21	1,26	1,31	1,46	1,59	1,22	1,25	1,60	1,43	1,40	1,20	1,00	1,44	1,32	1,33
Andel ku med kalv	0,71	0,32	0,42	0,44	0,35	0,42	0,68	0,56	0,68	0,52	0,38	0,44	0,38	0,38	0,31	0,60	0,53	0,46
Sett ku per okse	3,06	2,65	3,31	3,20	3,24	2,07	1,90	2,48	2,50	1,92	2,00	3,20	2,17	1,08	1,45	2,00	2,28	1,64
Andel kalv i bestanden	44 %	28 %	32 %	29 %	24 %	27 %	40 %	39 %	37 %	30 %	30 %	34 %	27 %	19 %	16 %	38 %	33 %	28 %
Andel okse i bestanden	14 %	20 %	16 %	17 %	18 %	24 %	21 %	18 %	18 %	24 %	23 %	16 %	23 %	39 %	34 %	21 %	20 %	27 %

Figur 2.3.3a. Sett elg per jegerdag for Langfjorden-Alteidet, perioden 1993-2018. Fra 2003 er indeksen justert til 8 timers jaktdag.

Figur 2.3.3b. Felt elg per jegerdag for Langfjorden-Alteidet, perioden 1993-2018.

Tabell 2.3.4. Slaktevekter i Langfjorden-Alteidet, perioden 2003-18.

	ÅR	GJENNOMSNTLIGE SLAKTEVEKTER (kg)									
		kalv		kvige		ungokse		ku 2 år+		okse 2 år+	
LANGFJORDEN/ALTEIDET	2003	60,5	6	0	135,0	1	147,5	2	180,7	3	
	2004	57,7	3	125,0	2	141,0	1	169,5	2	0	
	2005	61,0	3	115,0	1	0	195,5	2	168,0	1	
	2006	64,5	2	115,0	1	0	168,0	1	200,0	1	
	2007	52,0	2	145,0	1	0	175,0	1	0	0	
	2008	62,5	2	0	105,0	1	0	142,5	2	0	
	2009	67,2	6	0	134,0	1	0	195,5	2	0	
	2010	58,0	7	0	125,0	1	0	170,0	2	0	
	2011	69,6	5	105,0	1	127,0	1	158,0	3	0	
	2012	53,8	4	0	0	0	0	177,5	2	0	
	2013	51,8	4	106,0	1	0	155,0	1	160,0	2	
	2014	53,0	1	91,0	1	0	150,0	1	0	0	
	2015		0	0	0	0	0	0	0	0	
	2016	60,0	1	100,0	1	0	0	210,0	1	0	
	2017	71,0	1	159,0	1	100,0	1	0	0	0	
	2018	69,3	3	0	165,0	1	175,0	1	204,5	2	
	2003-06	60,6	14	120,0	4	138,0	2	170,4	7	182,0	5
	2007-10	58,5	11	145,0	1	121,3	3	175,0	1	169,3	6
2011-14	46,1	8	100,7	3	127,0	1	155,8	5	168,8	4	
2015-18	67,8	5	129,5	2	132,5	2	175,0	1	206,3	3	

Medregnet vektdata fra Alteidet i årene 2010-13 og 2017-18.

Bestandsutvikling

I planperioden 2015-18 er det i det Langfjorden/Alteidet-valdet felt til sammen 19 dyr av en tildelt kvote på totalt 31 dyr (se tabell 2.3.1). Dette tilsvarer 50% lavere uttak enn i perioden 2011-14. I siste planperiode ble kvoten justert kraftig ned på grunn av at bestandspila pekte tydelig nedover i de foregående årene. Fellingsprosenten kom på 61% av tildelt kvote, bare litt lavere enn i perioden 2011-14. Med unntak av siste år har jaktfeltene på Langfjord-siden av valdet slitt med å felle dyr, mens kvotene stort sett har blitt felt på Alteidet.

I planperioden er det i valdet registrert en avgang utenom ordinær jakt på bare 2 dyr (per 20.02.2019), hvorav ingen påkjørte. I planperioden 2011-14 var det til sammenligning en irregulær avgang på 6 dyr, hvorav 3 trafikkdrepte.

Materialet for sett-elg (se tabell 2.3.3) er begrenset og må tolkes med varsomhet. Det som virker rimelig klart er at bestanden har slitt med å ta seg opp igjen på tross av forsiktige kvoter og lav avskyting. Riktignok har bestandspila skutt i været siste år, men det kan være på sin plass å avvente ytterligere en sesong før en konkluderer om bestanden er i vekst eller ikke.

For mindre vald synes det generelt vanskelig å unngå avvik i fellingsprofilen i forhold målprofilen. For Langfjorden-Alteidet har en likefullt klart å holde seg godt innenfor fellingsprofilen med unntak av en for høy okseandel i avskytingen. Sett elg-data indikerer at ku/okse-forholdet har blitt redusert (fra 3,2:1 i 2014 til 2:1 i 2018) og kommet innenfor målsetningen (mellom 1,5:1 og 2:1). Dette vises også igjen ved at okseandelen i bestanden har økt (fra 16% i 2014 til 20% i 2018).

Konklusjon

For planperioden 2015-18 var det satt som mål at elgbestanden i Langfjorden-Alteidet skulle økes moderat. Dersom en ser planperioden under ett så har bestanden slitt med å ta seg opp, men med en potensielt positiv utvikling siste år. Det observerte ku/okse-forholdet har dessuten utviklet seg i ønsket retning. Det er litt for tidlig å konkludere med at bestandsplanens målsetning om moderat bestandsvekst er oppfylt på grunnlag av siste års indeksøkning alene, men resultatet gir likevel grunn til optimisme.

I kommende planperiode må avskytingen tilpasses slik at den gir bestandsvekst. Dersom veksten lar vente på seg, kan det være nødvendig å ta ned kvotene ytterligere eller til og med stenge for jakt i ett eller flere år. Elgjakta i området avhenger mye av reindriftas disposisjoner. Store reinflokker flyttes gjennom området, iblant med bruk av helikopter, og det er ofte lite elg i området under og rett etter gjennomflytting. Det er derfor grunn til å anta at variasjoner mellom år i tidspunkt for reingjennomflytting har en direkte effekt på hvor mye elg som observeres under jakta.

Jaktsamarbeid

I forbindelse med bestandsplanrullering i 2015 inngikk FeFo og jaktrettshavere på Alteidet et forvaltningsmessig samarbeid på tvers av kommunegrensa. Dette for å tilstrebe en mer helhetlig bestandsforvaltning i området for på den måten snu en negativ bestandsutvikling på begge sider av grensa. Selv om det er for tidlig å si sikkert om en har lyktes med å snu bestandsutviklingen, så er det liten tvil om at denne type grenseoverskridende samarbeid på sikt vil være positivt for den felles elgbestanden. I de siste par årene har det også kommet forslag/henvendelser om å innlemme flere tilgrensende områder i Kvænangen i bestandsplansamarbeidet.

Bognelvdalen grunneierlag i Langfjordbotn har også ønsket å innlede et samarbeid, med ønske om at FeFo år om annet avgir 1 dyr i kvote til grunneierlaget mot at FeFo får disponere grunneierlagets eiendommer (hovedsaklig i Bognelvdalen) som tilleggsareal for sine jegere. FeFo er positiv til et slikt samarbeid forutsatt at fordelingen av kvoten står i rimelig forhold til andelen av tellende areal⁸. FeFo avventer nå tilbakemelding fra grunneierlaget på en avtale som gir grunneierlaget jakt i hele Langfjord-feltet i ett av planperiodens 5 år, med en kvote på 2 dyr.

⁸ Innenfor den delen av Langfjorden-Alteidet-valdet som ligger i Alta kommune disponerer Finnmarkseiendommen ca. 74.000 dekar tellende areal, mens Bognelvdalen grunneierlag disponerer ca. 4.000 dekar tellende areal. Finnmarkseiendommen har søkt om en kvote på 26 dyr fra Alta kommune for planperioden.

2.4. Altafjorden øst

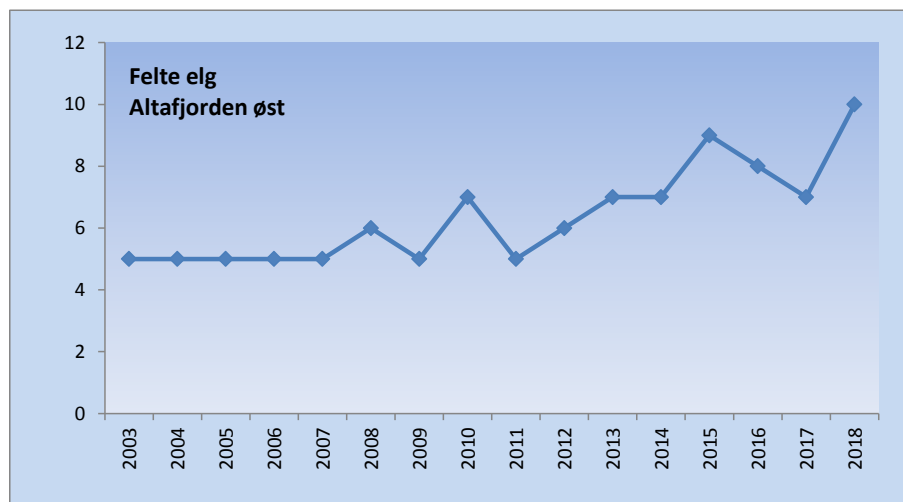
Fellings- og bestandsdata

En kort kvalitetsvurdering av bestandsdata for Altafjorden øst-valdet og øvrige vald i Alta bestandsplanområde er gitt i kapittel 2.1.

Tabell 2.4.1. Tildelte kvoter, felte dyr og fellingsprosent i Altafjorden øst, perioden 2003-18.

	ÅR	TILDELTE KVOTER					FELTE DYR					FELLINGSPROSENT					FELLINGSPROFIL				
		fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	kalv	till.-dyr	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote totalt	fellings-mål	felte totalt	fellings-% kvote	fellings-% mål	okse 1,5 år+	ku 2,5 år+	kalv/ungdyr	kalv
ALTA FJORDEN ØST	2003		3		1	3		3			1	1	7	7	5	71 %	71 %	Målprofil 2003-06:			
	2004		3		1	3		2		1	2		7	7	5	71 %	71 %	max	max	min	min
	2005		3			3		1	2		2		6	6	5	83 %	83 %	60 %	15 %	60 %	50 %
	2006		3			3		1			3		6	6	5	83 %	83 %	Fellingsprofil 2003-06:			
	Totalt	6	6		2	12		7	2	2	1	8	26	26	20	77 %	77 %	75 %	10 %	55 %	40 %
	2007		1	2		3		1		1	3		6	6	5	83 %	83 %	Målprofil 2007-10:			
	2008		1	2		3		1		2	3		6	6	6	100 %	100 %	max	max	min	min
	2009		3	1		3		3			1	1	7	7	5	71 %	71 %	60 %	15 %	60 %	50 %
	2010		3	1		3		1	1	1	1	3	7	7	7	100 %	100 %	Fellingsprofil 2007-10:			
	Totalt	8	6		12		6	1	4	2	10	26	26	23	88 %	88 %	77 %	4 %	70 %	43 %	
	2011		2	1		4		1		1	3		7	7	5	71 %	71 %	Målprofil 2011-14:			
	2012		2	1		4		2		1	3		7	7	6	86 %	86 %	max	max	min	min
	2013		4			4	1	3		1	3		9	9	7	78 %	78 %	60 %	20 %	50 %	40 %
	2014		4			4		2	1	1	1	2	8	8	7	88 %	88 %	Fellingsprofil 2011-14:			
	Totalt	12	2		16	1	8	1	4	1	11	31	31	25	81 %	81 %	86 %	4 %	64 %	44 %	
	2015		2	2		4		2	2		5		8	7	9	113 %	129 %	Målprofil 2015-18:			
	2016		1	3		4		3			4		8	7	8	100 %	114 %	max	max	min	min
	2017		1	3		4		2		1	1	3	8	8	7	88 %	88 %	60 %	20 %	50 %	40 %
	2018		1	3		4	2	2		3	5		10	9	10	100 %	111 %	Fellingsprofil 2015-18:			
	Totalt	5	11		16	2	9	2	4	2	17	34	31	34	100 %	110 %	76 %	6 %	68 %	50 %	

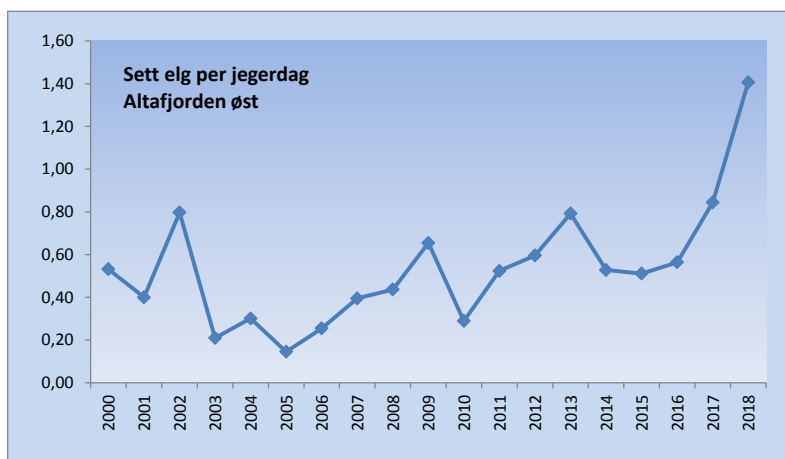
Røde tall betyr avvik fra målprofilen.

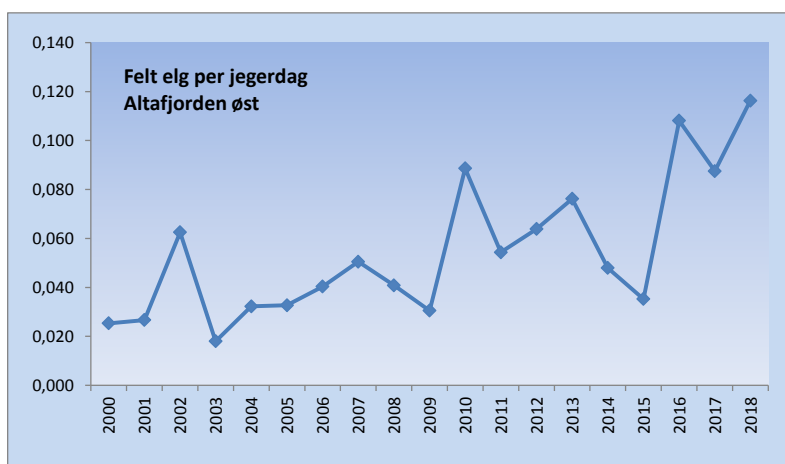
Figur 2.4.1. Felte elg i Altafjorden øst, perioden 2003-18.

Tabell 2.4.3. Sett elg-data for Altafjorden øst, perioden 2003-18.

ALTA FJORDEN ØST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011-14	2015-18
Antall observasjoner	61	42	24	25	38	25	96	25	43	45	71	66	105	45	57	64	225	271
Sett elg per jegerdag	0,22	0,27	0,16	0,20	0,38	0,51	0,59	0,32	0,47	0,48	0,68	0,45	0,46	0,61	0,71	0,74	0,51	0,58
Sett elg per 8-timers dag	0,21	0,30	0,15	0,25	0,40	0,44	0,65	0,29	0,52	0,60	0,79	0,53	0,51	0,56	0,84	1,41	0,60	0,68
Felt elg per jegerdag	0,018	0,032	0,033	0,040	0,051	0,041	0,030	0,089	0,054	0,064	0,076	0,048	0,035	0,108	0,088	0,116	0,059	0,071
Sett kalv pr ku	0,42	0,72	0,42	0,86	0,93	1,50	0,26	1,00	0,81	1,20	0,52	0,11	0,86	0,63	0,45	0,82	0,51	0,72
Sett kalv pr kalvku	1,38	1,44	1,00	1,20	1,17	2,00	1,08	1,50	1,18	1,50	1,22	1,00	1,48	1,33	1,13	1,38	1,29	1,37
Andel ku med kalv	0,31	0,50	0,42	0,71	0,80	0,67	0,25	0,67	0,69	0,80	0,39	0,08	0,57	0,47	0,40	0,59	0,38	0,52
Sett ku per okse	1,30	2,00	2,40	1,00	2,14	0,67	2,21	1,80	1,23	1,50	1,05	1,73	1,12	1,36	1,54	1,38	1,37	1,29
Andel kalv i bestanden	19 %	33 %	23 %	30 %	39 %	38 %	15 %	39 %	31 %	42 %	21 %	6 %	31 %	27 %	21 %	32 %	23 %	29 %
Andel okse i bestanden	35 %	23 %	23 %	35 %	19 %	38 %	26 %	22 %	31 %	23 %	39 %	34 %	32 %	31 %	31 %	29 %	33 %	31 %

Figur 2.4.3a. Sett elg per jegerdag for Altafjorden øst, perioden 2000-18. Fra 2003 er indeksen justert til 8 timers jakstdag.

Figur 2.4.3b. Felt elg per jegerdag for Altafjorden øst, perioden 2000-18.

Tabell 2.4.4. Slaktevekter i Altafjorden øst, perioden 2003-18.

	ÅR	GJENNOMSNTLIGE SLAKTEVEKTER (kg)										
		kalv	kvige	ungokse	ku 2 år+	okse 2 år+						
ALTAFJORDEN ØST	2003	53,0	1	125,0	1	0	0	220,7	3			
	2004	68,5	2	0	125,0	1	0	162,5	2			
	2005	57,0	2	0	0	0	163,5	2	168,0	1		
	2006	58,7	3	0	132,0	1	0	0	165,0	1		
	2007	61,7	3	0	146,0	1	0	0	165,0	1		
	2008	78,0	3	0	127,5	2	0	0	185,0	1		
	2009	67,0	1	156,0	1	0	0	0	190,3	3		
	2010	58,0	3	109,0	1	119,0	1	190,0	1	150,0	1	
	2011	48,3	3	0	0	145,0	1	0	0	140,0	1	
	2012	53,3	3	0,0	0	125,0	1	0	0	180,0	2	
	2013	67,0	3	0	0	130,0	1	0	0	188,0	3	
	2014	59,5	2	105,0	1	140,0	1	178,0	1	202,5	2	
	2015	57,0	5	0	0	107,0	1	170,0	1	167,5	2	
	2016	69,0	4	0	0	0	0	130,0	1	184,3	3	
	2017	60,7	3	109,0	1	90,0	1	0	0	191,0	2	
	2018	65,6	5	0	0	134,3	3	0	0	223,5	2	
		2003-06	60,0	8	125,0	1	128,5	2	163,5	2	188,6	7
		2007-10	66,0	10	132,5	2	130,0	4	190,0	1	178,5	6
	2011-14	56,8	11	105,0	1	135,0	4	178,0	1	183,6	8	
	2015-18	63,0	17	109,0	1	120,0	5	150,0	2	190,8	9	

Bestandsutvikling

I planperioden 2015-18 er det i Altafjorden øst felt til sammen 34 dyr av en tildelt kvote på totalt 36 dyr (se tabell 2.4.1). Dette er hele 35% økning i felte dyr fra perioden 2011-14. Fellingsprosenten har også økt til tilnærmet 100% av tildelt kvote, og i 3 av 4 år er fellingsmålet overskredet. I motsetning til forrige planperiode så har uttellingen vært like god i feltene på nordsiden av Altafjorden som i Kviby dalen. I planperioden er det registrert en avgang utenom ordinær jakt på 11 dyr, hvorav 3 trafikkdrepte (per 04.03.2019). Dette er det samme som i perioden 2011-14.

Materialet for sett elg i Altafjorden øst er lite og må tolkes med varsomhet (se tabell 2.4.3 og figur 2.4.3). Bestandspila har imidlertid pekt entydig oppover, og det er liten tvil om at bestanden er i vekst, særlig på nordsiden av fjorden. Dette på tross av økningen i avskyting. Området på sørsiden av fjorden (Kviby dalen) er «kildeområde» for omkringliggende områder, og det som skjer her har stor betydning for hele delbestanden. Elgbestanden bruker nå større områder enn før, og det står elg innenfor valdet i større deler av året eller året rundt. Tidligere trakk elgen i all hovedsak ut av området om vinteren, men de siste årene har dyr overvintret både i Kviby dalen og i Leresfjord. Elgmerkingsprosjektet igangsatt av NINA i samråd med Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i løpet av 2018 avdekket vandring av enkelt dyr fra vinterbeite i Stabbursdalen og inn i Altafjorden øst-valdet⁹.

For mindre vald synes det generelt vanskelig å unngå avvik i fellingsprofilen i forhold målprofilen. For Altafjorden øst har en likefullt klart å holde seg godt innenfor fellingsprofilen med unntak av en for høy okseandel i avskytingen. Stor andel okse i avskytingen til tross, sett elg-data indikerer at ku/okse-forholdet har blitt litt redusert (fra 1,7:1 i 2014 til 1,4:1 i 2018) og dermed falt så vidt under målsetningen (mellom 1,5:1 og 2:1). På den annen side viser produktivitetsindeksene (sett kalv per ku og per kalvku) en positiv utvikling.

Konklusjon

For planperioden 2015-18 var det satt som mål at elgbestanden i Altafjorden øst skulle holdes stabil, eventuelt økes moderat dersom bestanden tar i bruk nye arealer innenfor valdet. Sett i forhold til forrige planperiode (2011-14) er det liten tvil om at bestanden har økt, og da særlig på nordsiden av fjorden der det var et mål med sterkere etablering. Utviklingen må derfor sies å være i tråd med bestandspanens målsetning.

Den samlede avskytingen gjennom planperioden avviker fra målprofilen for okse, men er ellers godt innenfor. Det observerte ku/okse-forholdet ligger så vidt under 1,5:1, og avviker derfor fra målsetningen på mellom 1,5:1 og 2:1. Det har vært økt kalvetilgang i planperioden, og bestanden synes ikke lenger å slite med dårlig kalvetilvekst.

⁹ www.dyreposisjoner.no. En av oksene som ble merket i Stabbursdalen vinteren 2018 (merket med ID nr. 1942) vandret i løpet av sommeren vestover mot Alta. Oksen ble værende i nordlig del av Altafjord øst-valdet under jakta. Etter jakta har oksen vandret videre sørover mot Alta via Kviby dalen. I februar 2019 ble oksen registrert i Transfarelvområdet.

3.0. Plan for 2019-23 - mål og virkemidler

3.1. Mål for planperioden

Det er satt opp følgende **hovedmål** og **etterprøvbare delmål** for planperioden 2019-23:

- Elgbestanden i Alta-stammen skal forvaltes slik at beitegrunnet ikke overbelastes, verken på kort eller lang sikt.
 - Slaktevekt på kalv skal holdes over 60 kg i gjennomsnitt.
- Ulemper for samfunn og miljø i form av trafikkulykker samt elg i tettbygd strøk skal begrenses til et minimum.
 - Antall elgpåkjørsler skal ikke overskride 28 tilfeller totalt i planperioden.
 - Avgang utenom ordinær jakt skal reduseres. Antall døde elg som følge av påkjørsler skal ikke overskride 8 dyr i planperioden.
 - Utfordringer med elg i boligområder bør primært løses gjennom økt jaktuttak. Elgen skal kunne passere boligområder på naturlig trekk. Enkeltindivid som tar tilhold i boligområder og utgjør en sikkerhetsrisiko skal felles. Under ordinær jakt skal fellingen i sterkere grad enn før styres mot problemområder. Det skal holdes særlig fokus på tettstedsnær elg i Tverrelvdalen og i Rafsbotn. Antall dyr i området Aronnes-Elvestrand holdes stabilt på dagens lave nivå. Akutte uttak utenom ordinær jakt («nødverge-uttak») bør ikke overskride 1 dyr per år i planperioden.
- Bestanden skal produsere et overskudd som kan høstes ved jakt til gode for befolkningen og grunneier.
 - Effektiv jakt og høyere fellingsprosent gir rom for større andel kyr enn okser i bestanden. En moderat høy produktivitet skal sikres gjennom et ku/okse-forhold på mellom 1,5:1 og 2:1.
- Det skal tas hensyn til lokale forhold og legges opp til en differensiert forvaltning av det enkelte vald (delbestand). Bestandsstørrelsen i det enkelte vald skal endres slik det framgår av bestandsmålene under:
 - Elgbestanden i Alta sør/sentral har vært stabil/svakt avtakende i siste planperiode. For 2019-23 videreføres målet om å holde en stabil bestand.
 - Talvik/Langfjord-området deler elgbestand med Alteidet i Kvæningen kommune. Elgbestanden i Langfjorden-Alteidet har vært stabilt lav de siste årene. For 2019-23 er det et mål å øke bestanden.
 - Elgbestanden i Altafjord øst har økt moderat i siste planperiode. For 2019-23 er det et mål å holde en stabil bestand, eventuelt øke moderat dersom bestanden tar i bruk nye arealer innenfor valdet uten samtidig å forsterke problemet med overbelastning av vinterbeitene i Stabbursdalen.

3.2. Virkemidler

Elgbestandens størrelse og sammensetning styres i all hovedsak av uttaket gjennom jakt. Gjennom regulering av beskatningstrykket på bestanden som helhet, og på de enkelte kjønns- og aldersgruppene i bestanden, skal bestandsplanens målsetning for hvert enkelt vald (delbestand) oppnås.

For å opprettholde en produktiv vinterbestand med høy andel produksjonsdyr skal avskytingen som før legges på stor andel kalv/ungdyr (minimum 60% i hovedbestanden). Høy beskatning av kalv har bidratt til en relativt stabil bestandsutvikling, samtidig som sjansene for utilsiktet overbeskatning av bestanden har vært små. Med observert ku/okse-forhold på 1,8:1 er det imidlertid grunn til å være føre-var og ha særlig fokus på hanndyrandelen i uttaket, slik at ku/okse-forholdet ikke økes utover 2:1. Et ku/okse-forhold over 2:1 vil gi utfordringer for avskytingen som kan bli krevende å håndtere (f.eks. kvigekvote).

Lett atkomst til jaktfeltene og mange dyktige og effektive jegere medfører at fellingsprosenten generelt har vært høy i Alta uten utstrakt bruk av tilleggsdyr. Generelt høy fellingsprosent tilsier videre at en kan være ganske spesifikk når det gjelder å kjønns- og aldersbestemme dyr i fellingskvoten.

3.3. Avskytingsplan

Alta sør/sentral:

Bestandsmål: Elgbestanden i Alta sør/sentral skal i planperioden 2019-23 holdes stabil.

Fellingsmål: Ut fra erfaringene fra foregående planperioder antar vi at et årlig uttak på 25 dyr vil kunne oppfylle målet om en stabil bestand. Et uttak på inntil 25 dyr kan oppnås med en årlig kvote på 31 dyr, hvorav 1 dyr avgis annethvert år til privatfeltet Kåfjord (2020 og 2022). For 5-årsperioden søker FeFo derfor om en samlet kvote på **155 dyr** fra Alta kommune for dette valdet.

Målprofil: Fellingsresultatet av de ulike kategorier av dyr skal holdes innenfor følgende ramme:

Maksimum uttak av okser (1,5 år+)	55 %	(av alle felte dyr 1,5 år+)
Maksimum uttak av eldre kyr (2,5 år+)	20 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv/ungdyr	60 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv	50 %	(av alle felte dyr)

Kvote 1. år: For å oppnå et fellingsmål på 25 dyr og målprofilen over kan en kvote på 31 dyr fordeles som følger det første året:

$$8 \text{ fridyr} + 2 \text{ kyr} + 5 \text{ okser} + 16 \text{ kalver} = 31 \text{ dyr}$$

Kvoten fordeles på 14 jaktlag. Påfølgende år må kvoten eventuelt justeres for å holde fellingsresultatet innenfor målprofilen.

Langfjorden-Alteidet:

Bestandsmål: Elgbestanden i Langfjorden-Alteidet skal i planperioden 2019-23 økes.

Fellingsmål: Ut fra erfaringene fra foregående planperioder antar vi at et gradert årlig uttak på 6 dyr første 2 år og 8 dyr siste 3 år vil kunne oppfylle målet om en økning i bestanden. Et slikt uttak dyr kan oppnås med årlig kvote på 7 dyr første 2 år og 10 dyr siste 3 år. For 5-årsperioden må FeFo og de private grunneierne på Alteidet derfor søke om en samlet kvote på **44 dyr** fra Alta og Kvænangen kommuner for dette valdet, fordelt med 26 dyr fra Alta og 18 dyr fra Kvænangen.

Målprofil: Fellingsresultatet av de ulike kategorier av dyr skal holdes innenfor følgende ramme:

Maksimum uttak av okser (1,5 år+)	60 %	(av alle felte dyr 1,5 år+)
Maksimum uttak av eldre kyr (2,5 år+)	10 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv/ungdyr	60 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv	50 %	(av alle felte dyr)

Kvote 1. år: For å oppnå et fellingsmål på 6 dyr og målprofilen over kan en kvote på 7 dyr fordeles som følger det første året:

$$1 \text{ fridyr} + 3 \text{ okser} + 3 \text{ kalver} = 7 \text{ dyr}$$

Kvoten fordeles med 60% til Finnmarkseiendommen (dvs. 4 dyr på 2 jaktfelt, hvorav 1 fridyr, 1 okse og 2 kalver) og 40% til Alteidet sør og Alteidet nord (dvs. 3 dyr på 2 jaktfelt, hvorav 2 okser og 1 kalv). Påfølgende år må kvoten eventuelt justeres for å holde fellingsresultatet innenfor målprofilen.

Altafjorden øst:

Bestandsmål: Elgbestanden i Altafjorden øst skal i planperioden 2019-23 holdes stabil, eventuelt økes moderat dersom bestanden tar i bruk nye arealer innenfor valdet uten samtidig å forsterke problemet med overbelastning av vinterbeitene i Stabbursdalen.

Fellingsmål: Ut fra erfaringene fra foregående planperioder antar vi at et årlig uttak på 10 dyr vil kunne oppfylle målet om en stabil bestand. Et årlig uttak på inntil 10 dyr kan oppnås med en kvote på 11 dyr. For 5-årsperioden må FeFo derfor søke om en samlet kvote på **55 dyr** fra Alta kommune for dette valdet.

Målprofil: Fellingsresultatet av de ulike kategorier av dyr skal holdes innenfor følgende ramme:

Maksimum uttak av okser (1,5 år+)	60 %	(av alle felte dyr 1,5 år+)
Maksimum uttak av eldre kyr (2,5 år+)	20 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv/ungdyr	60 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv	50 %	(av alle felte dyr)

Kvote 1. år: For å oppnå fellingsmål på 10 dyr og målprofilen over kan den årlige kvoten på 11 dyr fordeles som følger det første året:

$$2 \text{ fridyr} + 2 \text{ okser} + 4 \text{ kalver} + 3 \text{ tilleggdyr} = 11 \text{ dyr}$$

Kvoten fordeles på 4 jaktfelt. Påfølgende år må kvoten eventuelt justeres for å holde fellingsresultatet innenfor målprofilen.

3.4. Andre aktuelle tiltak i planperioden

Følgende andre tiltak er aktuelle for kommende planperiode:

Forvaltningssamarbeid med Kvæningen

Finnmarkseiendommen har i 4 år hatt forvaltningssamarbeid med grunneiere på Alteidet i Kvæningen kommune. Samarbeidet består i at det er opprettet et felles vald og at det utarbeides felles bestandsplan med felles mål og avskytingsplan. Samarbeidet skal gi en mer helhetlig og målrettet elgforvaltning. Samarbeidet videreføres.

Tiltak for å forhindre elgpåkjørsler.

Det har blitt lagt ned mye arbeid med å rydde skog langs veistrekninger som er utsatt for elgpåkjørsler. Dette arbeidet bør følges opp med vedlikehold i områder som tidligere har blitt ryddet, samt skogrydding langs nye strekninger og andre tiltak etter behov. Kommunen er ansvarlig for å følge dette opp.

4.0. Søknad

Søknad:

Finnmarkseiendommen, Alteidet sør og Alteidet nord viser til

- Bestandsplan for elg for Alta bestandsplanområde, perioden 2019-23,
- Samarbeidsavtale av mars 2019 om felles vald og bestandsplan mellom Finnmarkseiendommen og 2 jaktrettshavere på Alteidet i Kvæningen kommune (Alteidet sør og Alteidet nord).
- *Forskrift om forvaltning av hjortevilt av 08.01.2016 §§ 15-18.*

Finnmarkseiendommen søker med dette **Alta kommune** om

- godkjenning av bestandsplan for Alta bestandsplanområde for perioden 2019-23, inkludert delplaner for valdene Alta sør-sentral, Altafjorden øst og Langfjorden-Alteidet.
- samlet fellingskvote på **236 frie dyr** for perioden 2019-23, fordelt med 155 dyr til Alta sør-sentral, 55 dyr til Altafjorden øst og 26 dyr til Langfjorden-Alteidet (innenfor Alta kommune).

Alteidet søndre og Alteidet nordre søker **Kvæningen kommune** om

- godkjenning av bestandsplan (delplan) for perioden 2019-23 for valdet Langfjorden-Alteidet.
- samlet fellingskvote på **18 frie dyr** for perioden 2019-23 til Langfjorden-Alteidet (innenfor Kvæningen kommune).

Alta mars 2019

Finnmarkseiendommen
v/ Anders Aarthun Ims e.f.

Alta mars 2019

Alteidet søndre
v/ Lars Helge Beldo
Grunneier

Alteidet mars 2019

Alteidet nordre
v/ Håkon Thomassen
Fullmektig